

**AFRIČKA  
EKSPEDICIJA**



**2.**  
dio

Tekst i foto: SENAD ŠVRAKA

**Adnan Sejjic na  
ruševinama starog  
grada Ouadanea**

# Prvi Bosanci

**Naša saharska avantura, duga 10.000 kilometara, trajala je šest sedmica. Krajnji cilj bili su nam pustinjski gradovi u srcu Mauritanije - Chinguetti i Ouadane. Prije 1.000 godina, oni su bili važni trgovački centri na karavanskom putu koji je prolazio pustinjom od sjevera ka jugu**

**N**edavno sam se, zajedno sa svojom ekipom, Adnanom Sejfićem i Arminom Muratovićem, vratio sa saharske avanture, puta dugog 10.000 kilometara, koji je trajao šest sedmica. Naš krajnji cilj bili su pustinjski gradovi u srcu Mauritanije - Chinguetti i Ouadane. Prije 1.000 godina, ova dva grada su bila važni trgovački centri na karavanskom putu koji je prolazio Saharom od sjevera ka jugu.

Kad smo stigli na marokansku granicu, jedan Francuz nas je upozorio: "Imaćete sigurno problema s polici-

jom, sutra Gadafi dolazi u posjetu Mauritaniji, obezbjeđenje je nevideno."

To upozorenje, kao i sve naše brige o ulasku u Mauritaniju, pokazali su se nepotrebnim. Nakon tri kilometra cross-country vožnje po bespuću ničije zemlje, stigli smo na granični prelaz.

**Žandarmerija** je ubacila brojeve registarskih tablica u kompjuter, policija je upisala brojeve pasoša u teku. Na carini smo potpisali izjave kojima se obavezuje da nećemo prodati vozila u Mauritaniji i da ćemo ih izvesti iz zemlje u roku od 30 dana. Platili smo po 20 eura za vize, po deset eura za vozila i oko 30 ▶



# u Mauritaniji



**Grad Chinguetti se suočava s dva ozbiljna problema - nestašicom vode i upornim napredovanjem pijeska koji polako ali sigurno zatrpava stari grad po kojem je skoro cijela sjeverozapadna Afrika nekad nosila ime**



**Mauritanski ribari**



**Tri rijetke biljke koje uspijevaju u saharском pijesku**



**Velika džamija u glavnom gradu Mauritanije Nouakchottu**

aura za osiguranje. Evropska osiguranja ne pokrivaju teritoriju Mauritanije, pa smo morali kupiti odgovarajuće osiguranje za vozila na licu mjesta. Atmosfera na granici je pomalo zbunjajuća za bijelce nenavikle na afrički stil, ali, u suštini, sve je

govu zemlju, što sam imao namjeru i uraditi 2003., ali trebalo se strpiti još šest godina pa da se taj plan, konačno, ostvari. To dokazuje da je važno imati spremne planove, a da li i kada će se oni ostvariti, zavisi od okolnosti.

nam je pomogao da se snademo u ovom haotičnom gradu od 800.000 stanovnika.

Odveo nas je da vidimo pijacu deva, zanatski centar, ribarsku plažu, veliku džamiju i pokazao nam put do marokanske ambasade gdje su, nakon po-

za njih, ali mene to možda i ne bi previše pogodilo.

**Mauritanija** je zemlja u kojoj su ljudi veseli, žene graciozne, a život teče ugodnim, usporenim ritmom. Još kad se tome pridoda da je Mauritanija islamska republika i da je poliga-

## **Na vrhuncu moći, u osamnaestom vijeku, Chinguetti je bio dom za 60.000 stanovnika, imao je 14 džamija i bio čuven u cijelom islamskom svijetu kao univerzitetski centar gdje se nije proučavao samo Kur'an nego i filozofija, matematika i astronomija**

to bila obična formalnost i nakon pola sata zadržavanja, bili smo slobodni da idemo svojim putem.

**U glavnom** gradu Mauritanije, Nouakchottu, dočekao nas je moj prijatelj Aliou Sy, kog sam upoznao deset godina ranije u Parizu. Već tad me je bio pozvao da dođem posjetiti nje-

Aliou i njegova porodica su nas primili kraljevski. Četiri dana smo istinski uživali u toploj porodičnoj atmosferi pravog afričkog gostoprimstva. Tome je naročito doprinijela gospođa Sy, pripremajući za nas raznovrsne domaće specijalitete i tradicionalni mauritanski čaj kad bismo se uveče vratili kući. Aliou

priličnog natezanja s neljubaznim službenicima i protesta kod konzula, Adnan i Armin uspjeli dobiti marokanske vize. Bez njih ne bi mogli ponovo ući u tu zemlju i bili bi prisiljeni zaobići pola Afrike da bi se nekako vratili u Evropu. Ili bi morali do kraja života ostati u Mauritaniji. Nisam siguran

mija dozvoljena... Bilo kako bilo, kad je došlo vrijeme da se oprostimo od naših ljubavnih domaćina, bilo je to s iskrenim žaljenjem, ali vrijeme nas je neumoljivo tjerovalo naprijed. Takva je sudbina putnika - uvijek mora ići dalje...

Najveća pustinja na svijetu, Sahara, proteže se od Crvenog



Naš domaćin, moj prijatelj Aliou Sy sa svojom djecom i suprugom, dočekao nas je kraljevski



Cjenkanje u pijesku



Ogromna dina



Danas u Chinguettiju opstaje samo jedna džamija s karakterističnim četvrtastim minaretom



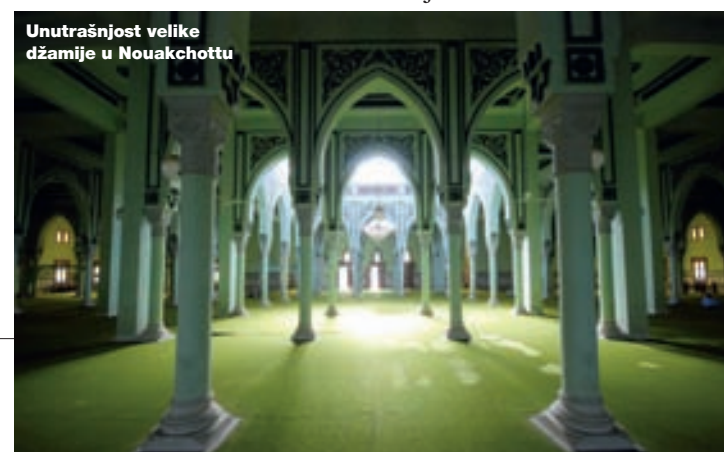
Pijaca deva u glavnom gradu Nouakchottu

mora do Atlantskog okeana prekrivajući površinu od devet miliona kvadratnih kilometara. U jednom kratkom putovanju kao što je naše, nemoguće je istinski upoznati taj ogromni prostor. Zato smo zadali sebi precizan cilj - posjetu starim gradovima Chinguetti i Ouadaneu, oko 650 km sjeveroistočno od Nouakchotta. Glavni grad i ugodnu svježinu Atlantskog okeana napustili smo dobrom asfaltnom cestom koja spaja Nouakchott s Atarom. Poslije samo dvadesetak kilometara vožnje, zapahnuo nas je vruć pustinjski vjetar. Klimatski uticaj okeana nije dopirao dalje. Ovdje je Sahara nametala svoj zakon. Vozili smo se cijeli dan među pješčanim dinama i golim vulkanskim brežuljcima. Tu i ta-

mo, poneko kržljivo drvo ili čuperak trave nekim čudom odolijevaju vrućini i svjedoče o danima kad je Sahara bila zelenija. Naša mehanička sredstva prevoza daju nam osjećaj samopouzdanja i kontrole nad našom sudbinom. Ali ne tako davno, ovim prostorima su mogli putovati samo hrabri i izdržljivi. Karavanski put i trgovina između Evrope i Afrike ovisili su o ključnim tačkama snabdijevanja i odmora za karavane - oazama u

kojima je, kao čudom, usred pustinje, na površinu izbijala voda, izvor svakog života. U nekim oazama nastali su veliki gradovi, ekonomski i kulturni centri svog vremena. Jedan od tih važnih gradova, osnovan u osmom vijeku, bio je Chinguetti. **Na vrhuncu** svoje moći, u osamnaestom vijeku, Chinguetti je bio dom za 60.000 stanovnika, imao je 14 džamija i bio čuven u cijelom islamskom svijetu kao univerzitetski cen-

tar gdje se nije proučavao samo Kur'an nego i filozofija, matematika i astronomija. Nestanak karavanskog prometa doveo je do sve veće izolacije i propadanja grada i danas u Chinguettiju opstaje samo jedna džamija s karakterističnim četvrtastim minaretom. U gradu još uvijek postoji nekoliko privatnih biblioteka u kojima se čuvaju vrijedni rukopisi, neki stari i po hiljadu godina. Sedam hiljada stanovnika još se trudi da opstane u Chinguettiju, ali grad se suočava s dva ozbiljna problema - nestašicom vode usljed dugotrajnih suša i upornim napredovanjem pijeska koji polako ali sigurno zatrpava stari grad po kojem je skoro cijela sjeverozapadna Afrika nekad nosila ime Zemlja Šingetija. ▶



Unutrašnjost velike džamije u Nouakchottu



Naš logor  
u Sahari

Oko 120 kilometara makadama razdvaja Chiguetti od Ouadane, drugog impresivnog starog grada koji se nekad debelim zidinama morao braniti od upornih napada pljačkaša, a danas je doslovno u ruševinama.

**Prvi** grad na ovom mjestu bio je podignut davne 742. godine. Zidine koje se danas mogu vidjeti, ostaci su grada osnovanog 1141. godine, na ruševina-

kiše i smanjenje zaliha vode, doveli su do masovnog egzodusa populacije u dvadesetom vijeku. Samo 2.500 stanovnika se danas bori da spasi stari grad od potpunog izumiranja.

Interes Evropljana, pretežno Francuza, za Saharu i kulturnu istoriju ovih starih gradova, doveo je u proteklih dvadesetak godina do relativnog razvoja turizma u regionu, što je potaklo

lično misterioznih razloga.

Putničke agencije su, zbog navodne nesigurnosti u zemlji, izbacile Mauritaniju iz svoje ponude, letovi iz Pariza i Marseja za Atar su ukinuti. Da li je to u vezi s nedavnim otkrićem nafte u regionu? Za to nemam nikakvih dokaza, ali kao pristalica teorija zavjere, siguran sam da u Mauritaniji nema nikakve opasnosti za posjetioce

situacija kod nas popravila. Dok je bio rat, govorili su, željeli smo vam pomoći, ali nismo znali kako. Radovali su se našoj posjeti, pozivali nas da ostanemo duže i da se osjećamo kao kod kuće. I mi bismo zaista rado ostali duže, ali naše je vrijeme bilo ograničeno, a do Tangera i trajekta za Evropu, pred nama je bilo još 5.000 kilometara. Zato smo nakon posjete Ouadaneu, najkraćim putem krenuli prema granici. To, najkraćim putem, značilo je oko 1.200 km...

Mauritanija je ogromna, više od milion kvadratnih kilometara, četiri puta veća od nekadašnje Jugoslavije i dvadeset puta veća od Bosne i Hercegovine. Na tom ogromnom prostoru je samo dva i po miliona ljudi. Drugim riječima, mjesta ima dovoljno, pa kome je dosadila demokratija na bosanski način, a ne može dobiti vizu za Švedsku, može razmisliti da ode u Mauritaniju.

**Tamo je**, barem, uvijek toplo, što nije slučaj s visokim Atlasom, našem sljedećem cilju, na čijem smo vrhu planirali i postaviti plavo-žutu zastavu. Da li smo u tome uspjeli? O tome u sljedećem nastavku...

(Posljednji nastavak u narednom Maxiju)



Oaza,  
beduinski raj

**Niko tamo nije nikad vidio Bosanca, iako su svi čuli za Bosnu. Pitali su nas, s iskrenim interesovanjem, da li se situacija kod nas popravila. Radovali su se našoj posjeti, pozivali nas da ostanemo duže i da se osjećamo kao kod kuće**

ma četiri prethodna. Idealna pozicija na karavanskom putu kroz Saharu, omogućila je dugi period prosperiteta, pa su tako u Ouadaneu cvjetali, ne samo trgovina i business, nego i filozofija i kultura. Tu je osnovan prvi univerzitet u Sahari, tu su otkriveni i najstariji rukopisi do sad pronađeni u Mauritaniji. Nestanak karavana, sve rjeđe

izvjesni optimizam i nadu da se grad može spasiti. Španjolska i portugalska vlada, finansirale su infrastrukturne i obrazovne projekte u cilju unapređenja poljoprivrednih metoda, efikasnijeg korištenja vode za navodnjavanje i poboljšanja prijema evropskih posjetilaca. Međutim, od prije dvije godine, turisti su naglo prestali dolaziti iz pri-

i da razlog za odvratanje, ionako malobrojnih turista od posjete ovoj simpatičnoj zemlji, mora biti u nečem drugom...

Tri Bosanca u Minhenu ne bi izazvali senzaciju, ali u Mauritaniji smo to na neki način bili. Niko ovdje nije nikada vidio Bosanca, iako su svi čuli za Bosnu. Pitali su nas, s iskrenim interesovanjem, da li se